

Prosimo člane finančnega odbora, naj se spomnijo l. 1914., ko je tedanja generacija naše šolske mladine morala iz dake čete v Skopju oditi naravnost v strelske jarke, da dvigne moralo med vojniki in zadrži sovražnike, kar je tudi uspelo. Oni, ki so ostali, le malo jih je, so bili kaznovani namesto, da bi jih država nagradila. Njihovo plačilo je, da zaostajajo za svojimi tovariši, ki niso bili bojovníci, ali so celo mlajši od njih. — Sledijo

podpisi Milutina Jevtića in še tridesetih narodnih poslancev.

Izvršni odbor J. U. U. je že v več svojih dopisih obrazložil to vprašanje pristojnemu ministru. Tudi predsednik udruženja je izrazil vsako priliko, da je opozarjal merodajne kroge na ugodno rešitev gornjega vprašanja. Sedaj pa pričakujemo sklepa fin. odbora in odredbe finančnega zakona.

Splošne vesti

VELEPOSTOVANI G. UREDNIK!

Ob vsej »Težki zadevi« smo stali ob strani toliko časa, dokler se ni zaključila, čeprav se je razvila prav radi nas, brezposelnih učiteljskih abiturientov. Dovolite nam, da še mi povemo svoje misli našim bodočim tovarišem in tovarišicam in priobčite naše besede.

23. novembra 1932. leta smo imeli zborovanje, ki ni nastalo slučajno, ampak iz potrebe, ki je zahtevala, da se najdemo in razgovorimo. Iskreno smo povedali, kaj nas teži in česa pričakujemo tudi od svojih bodočih tovarišev in tovarišic, ker ni vseeno, ali gre mladina z njimi ali pa zavije na svoja pota in se celo obrne proti njim.

Odposlali smo več resolucij, med njimi tudi: »Tistim, ki se jih tiče« »Apeliramo na vse učitelje in učiteljice, ki imajo polna službena leta, in pa na vse učiteljice, ki ste poročene z dobro situiranimi neučitelji, da uvidite naš težak položaj in se nam prostovoljno umaknete. Apeliramo na vaš socialni čut in na našo resnično stanovsko zavest. Upamo, da ne bo naš kilez cadel na gluha ušesa.«

To je bil edini izhod, ker smo vedeli, kako težke so razmere državnih financ, radi splošne svetovne krize. Nismo pa zahtevali ne celibata in ne upokojitve vseh poročenih učiteljev in vendar so bile skoraj vse izjave, priobčene v »Učiteljskem tovarišu«, pisane v nekakšnem sovražnem tonu napram nam, čeprav nismo zakrivali nič drugega, kot da smo se zgenili za svoj obstanek. Častne so izjeme!

Žal nam je, da smo posredni krivci »Težke zadeve« in vendar smo veseli, da smo vsaj spoznali, kako daleč narazen gresta beseda in srce, kadar so potrebne žrtve.

Težko nam je bilo, ko smo čitali vse številne izjave, misli, sodbe in obsodbe češ, »kaj pa je tebe treba bilo...« in morda se tisti, ki so pisali, niso niti zavedali, kako naš udarjajo s sleherni besedo, ki je šla na naš račun.

Saj nismo egoisti in če bo treba bomo potrpeči še dalje, da ne bo treba metati na cesto služkinj, da ne bomo ustanavljali novega brezposelnega kadra in da ne bo treba prijeti za trdo delo poročenim gospodim.

Živimo v dobi, ko vsak dan srečujemo nove probleme, ki jih komaj razumemo in se jim vendar ne čudimo. Brezposelnost je beseda, ki smo se je tako privadili, da nam zadostuje že kot beseda in se prav radi tega izogibljemo njenega bistva. — »Njih položaj je zelo težak in žalosten, nikakor pa ne — nepričakovano — nenaden — nego žal predviden.« Idealizem in kruhorstvo sta vendar antipoda!

Govorimo o težnjah in težavah proletariata, pozabljamo pa pri tem na inteligenco, ki je natihiem še vedno in upravičeno glava naroda. Zanimivo je vprašanje, kje je večja socialna zavest?

Prelistaj stare časopise, pa se ti posveti: »Vsi za enega, eden za vse! Vsi na plan, v boj proti sedanji gospodarski krizi! Podprimo naše delavstvo, ki bo v dneh 3. in 4. dec. 1932. nabiralo prostovoljne prispevke za pomikanje trpečih tovarišev, ki so brez lastne krivde brez posla in zaslužka. Vsak naj pritrja malenkosten znesek in ga naj podari za brezposelnost! Tekmujte v navedenih dneh med seboj v dobrih delih, vsak naj pokaže zaso, da ima srčno kulturo in usmiljenje do svojega

bližnjega, ki je zašel le zaradi izrednih gospodarskih razmer v obupno stanje!«

Obrneš list:

»Ustanovni občni zbor zveze mladih intelektualcev:

Tako je danes pred nami največji problem med starejšimi in mlajšimi, ki nimajo nikake besede v dosedanjih ločenih stanovskih društvih. Današnji inteligent se prodaja danes pod ceno, po dolgotrajnem in težavnem študiju se mora loviti za eksistenco, ne da bi si mogel pri tem privoščiti najpotrebnejšega (knjig in obleke)! Naše število brezposelnih se množi iz leta v leto brez zadostnega upanja in trdnosti. Zato nas sili k organizaciji že samoohranilni nagon, socialni čut, ki se upira raznim slučajem protekcije v vrstah imovitejših in tudi osnovne pedagoške norme, ki pri tem močno trpe.«

Janez Tomšič.

Opomba uredn.: Krivični bi bili, ako bi ne dali besede tudi onim, ki je še niso imeli, dasi so najbolj prizadeti in ki jim gre pri »Težki zadevi« za vse — za življenjski obstoj!

— Seja glavnega odbora JUU v Beogradu se bo vršila 19. in 20. aprila 1933. in ne 20. in 21. aprila, kakor smo poročali zadnjič.

— Učiteljski zdraviliški dom v Rogaški Slatini, registrirana zadruga z omejeno zavezo. V 29. številu. Učit. tov. z dne 9. marca 1933. je bilo ponatisnjeno vabilo na XIII. redni občni zbor, ki se pa zaradi bolezni načelnika in nekega smrtnega slučaja na določeni dan ni mogel vršiti. Cenjenim članom zadruge se zato naznanja, da se bo vršil zbor 12. aprila

ZEMLJEPIS IN ZGODOVINA

za III. in IV. razred osnovnih šol

od J. Polaka

stane samo 9 Din, odnosno 10 Din, a Vam zelo plačja pouk, ker Vam ni treba snovi narekovati, si otroci s tem ne kvarijo pisave in ne pravopisa ter pridobite na času. Naročite takoj vse štiri knjžice za 38 Din, odnosno one, ki jih potrebujete za sebe ali učence

v knjigarni

Učiteljske tiskarne v Ljubljani ali pri podružnici v Mariboru

t. l. (velika sreda) v mestni deški osnovni šoli v Celju ob isti uri, z istim dnevnim redom in pod enakimi pogoji.

Dol, dne 27. marca 1933.

Načelnik: Anon Gnuš.

— V višjih narodnih šolah se morajo po odredbi ministrstva za prosveto z dne 4. marca 1933. še nadalje uporabljati kot pomožne knjige one, ki so določene za meščanske šole, dokler ne bodo odobrene posebne učne knjige za višje narodne šole.

— Društvo upok. učiteljstva za dravsko banovino ima svoj letni občni zbor v četrtek 6. aprila ob 15. uri popoldne pri Novem svetu v Ljubljani z običajnim dnevnim redom. Za slučaj nesklepnosti se vrši pol ure kasneje istotam drugi občni zbor pri vsakem številu članstva. Pri tej priliki bodi omenjeno, da je veliko število upokojencev in upokojenk, tovarišev (ice), ki so izven društva, četudi je to društvo nekaka samopomoč, slična Učiteljski samopomoči za posmrtnine. Več ko bo članov, tem višja je ta. Ne zamudite tedaj pristopiti v teku enega leta po upokojitvi, ker pozneje je treba doplačati vse smrtne slučaje po tem letu. Društvo šteje ob času okrog 350 članov. Veliko jih je že zamudilo in ko se jim je po prijavi pojasnilo glede doplačila, so utihnili. Kakor pri Uč. samopomoči, je tudi tu nekaj manjši prihranek potomecem ali komur že. — Fr. Gabršek, predsednik; L. Perko, tajnik.

— Lepo uspelo zborovanje JUU društva za srez Kamnik se je vršilo 18. t. m. v dvorani hotela Miklič v Ljubljani. Na dnevnem redu je bilo poleg organizacijskih zadev predavanje šol. nadzornika tov. Lukežiča: »Pouk v oddelkih s posebnimi ozirom na moderno šolo«. Ta tema je dala povod, da so se zborovanja udeležili vsi trije peti letniki državnega učiteljskega v Ljubljani pod vodstvom gg. profesorjev Černejeve, Copicia in Jegliča. Stvarno in zanimivo predavanje starega šolskega praktika je bilo sprejeto od številnih navzočih z velikim odobravanjem. Ko se je vnela običajna debata, je napravilo posebno dober vtis, da so se iste udeležili tudi kandidati (kandidatnje), naši bodoči tovariši (ice). To znači, da je naš naraščaj zdrav in na pravi poti in sta ti dve uri, ki mu ji je dovolilo vodstvo, rodili sad. Na mestu je bilo tedaj izrečeno priznanje društvenega predsednika g. prof. Copicia in vodstvu zavoda, da dovoljuje svojim gojencem udeležbo naših predavanj. G. prof. Copicia, ki je izrekel zahvalo za naš gostoljubni sprejem, pa zagotavljam, da nam je tak obisk vedno jako ljub in le želimo, da bi se naš naraščaj oklenil z vso stanovsko ljubeznijo naših vrst.

— Sresko učiteljsko društvo za Maribor desni breg je velikodušno poklonilo Borzi dela za inteligenčne poklice, ki smo jo osnovali pod okriljem svoje Zveze mladih intelektualcev, Din 1000.—, katere bo ista uporabila kot podporo nekaterim brezposelnim učiteljem. — Zgoraj imenovanemu društvu se najprilicneje zahvaljujemo, vsa ostala p. n. društva pa prosimo, da slede temu svetlemu vzgledu.

Segula Pavle, l. r. predsednik Zveze.

Grgič Svetko, l. r. zastopnik brezposl. učiteljev.

— Sreska učiteljska društva, ki žele imeti predavanja in esperantu, naj se obrnejo na upravitelstvo osnovne šole na Primskovem pri Litiji. — Golobič Peter.

— Ljutomer. Tovarišica gospa Lina Ivančič-Deu obhaja 30. t. m. svoj 86. rojstni dan v popolni duševni in telesni čilosti. Jubilarnta je uspešno delovala na naši šoli 40 let ter je vzgojila tri generacije. Kot zavedna Jugoslovenka še vedno bogato podpira vsako narodno in socialno podjetje. Še mnogo čilih in zdravih let!

jemami skoro vsi prav od daleč. Pozdravil je zblizanje narodov v ura ko svet trpi vsled krize. Mir in pravico bo prinesel kongres. Profesor Bovet je imenoval kongres »La Foire aux idées«. Izmenjanih bo mnogo misli, prišla bodo nova navdihnjenja. Prav je imel, ko je imenoval ta kongres sestanek družine, velike družine za vzgojo. Treba je duha domačnosti, prisrčnosti, veselosti, življenja. In to je mogoče, kljub neizrecni, bolesteri tesnobi, ki tlači svet. Živimo v resnem času. Ustavimo vezi prijateljstva, medsebojnega zaupanja, da bo svet zopet srečen. Bodimo resni, toda bodimo tovarši. Bodimo si dobri kot da smo družina. Samo v bratskem duhu bomo premagali težkoče, s katerimi se bori danes življenje.

Snov kongresa je bila »Vzgoja v zvezi s socialnim razvojem«. Kongres pa ni posvečal pozornosti samo problemom čisto spekulativnega značaja, ampak vprašanjem žive sodobnosti. Ta vprašanja obsegajo tri glavne misli:

1. Medsebojni odnosi družbe in vzgoja, po kateri ista družba vzgoja otroke.

2. Glavne lastnosti sodobnega socialnega razvoja.

3. Vzgoja, kakršna bi morala postati od danes naprej, da izpolni svojo nalogo.

Medsebojni odnosi družbe in vzgoje. Te odnose je dobro naštudiral in podal berlinski profesor dr. Becker, prejšnji minister prosvete v Prusiji, v svojem referatu: »Der soziale Wandel und die Erziehung unter dem Gesichtspunkt der Verschiedenheit der Völker«. »Socialne meje in vzgoja spričo različnosti narodov«. Nemčija in Združene države na eni strani, Italija in Rusija na drugi, končno Kitajska, pojasnjujejo tri ekstremne tipe teh odnosov. V prvih dveh državah, poudarja dr. Becker, je šolski si-

— Naše lutkarstvo. Na zadnjem občnem zboru »Jugoslovenske lutkarske zveze«, ki se je vršil v Ljubljani dne 12. marca t. l., je bil izvoljen kot odbornik in statističar »Jugosl. lutkarske zveze« tudi tov. Eržen France, učitelj v Horjulu pri Ljubljani.

— Načrt za lutkovne odre se dobi pri tajnistvu »Jugoslovenske lutkarske zveze« v Ljubljani, Resljeva cesta 28 (Mestna plinar- na) ter stane 10 Din.

Turist, po gorah se ti toži, da te planinski zrak osveži, poprej pa dobro se založi in dušo v »Daj-Damu« priveži!

— Razstava mladinske književnosti. V nedeljo 26. marca je bila v Beogradu otvorjena razstava mladinske književnosti. Razstavo je priredil »Ženski pokret« ter razstavil v mali dvorani Kolarčeve univerze srbske, hrvatske in slovenske mladinske knjige. V zvezi z razstavo je prireditelj otroškega tedna. V sredo 29. marca se je vršilo v veliki dvorani predavanje g. Jaše Prodanovića o naši mladinski književnosti. — Pred otvoritvijo razstave se je vršil velik mladinski koncert, na katerem so sodelovali učenci(ke) beograjskih šol.

— Petdesetletnica obveznega šolskega obiska. Dne 12. januarja l. 1883. je izšel zakon o splošni šolski obveznosti v kraljevini Srbiji. Tedanji prosvetni minister Stojan Novaković je izdal ta zakon in naletel z njim na velik odpor in to med narodom, kakor tudi v parlamentu. Toda ravno veliki trmi tedanjega prosvetnega ministra je zahvaliti, da je stopil zakon v veljavo kljub odporu, na katerega je naletel. In ravno radi tega ima g. Stojan Novaković velike zasluge, da se je začelo po takratni kraljevini Srbiji sistematično širiti osnovno šolstvo. — Istočasno z uzakonjenjem splošne šolske obveznosti je bilo objavljeno tudi drugo učiteljske; kajti do takrat je imela Srbija samo eno, in od takrat so smeli postati učitelji le oni, ki so položili učiteljski izpit. Tudi materialno stanje učiteljstva se je od tega dneva stalno boljalo. Ako pogledamo nazaj in prečemo tih petdeset let, moramo priznati, da je osnovna šola v tem kratkem času ustvarila zelo mnogo.

Za imo. za moje in za otroke »Tempo« šolji na obroke

LJUBLJANA Za gotovino: MARIBOR
Gledališka 4 Selenburgova 4 Slovenska 18

— Stoletnico rojstva hrvatskega skladatelja Ivana pl. Zajca bo nekoliko post festum proslavilo pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« s cerkvenim koncertom v ponedeljek 24. aprila zvečer v franciškanski cerkvi. Izvajalo bo Zajčev oratorij »Oče naš« in kantato »Uskrsnuče Isusovo«, oboje za soli, mešan zbor, orkester in orgle. Na ta lep koncert opozarjamo že sedaj vse ljubitelje glasbe.

— Nagrade za vzorno oskrbovanje šolskih vrtov je priznala kraljevska banska uprava nastopnim učiteljem-vrtnarjem: Hladniku Josipu v Sevnici, Lušinu Alojziju v Bralslovčah, Segi Ivanu na Gomilskem, Kotniku Zorku v Rečici ob S., Primožiču Ivanu v Mekinjah, Dolinaru Rozi v Kresnicah, Ločniškar Francu na Turjaku, Berglesu Francu v Čadramu, Rupretu Vinku v Smedniku, Jociu Petru v Predvoru, Brezovarju Matiji v St. Rupertu, Bercecu Vinku v St. Janžu, Malešiču Janku v Škocijanu, Jurku Vidu v Dolu pri Hrastniku, Aničiču Josipu v Polšniku, Levstiku Janku v Zagorju, Grčarju Titu na Barju, Lovsetu Antonu v Notranjih gorah, Scheinu Stefanu na Jezeru, Kosinu Mirku na Laverici, Kržišniku Alojziju v Preski, Tavčarju Ludviku na Ra-

stem izraz socialnega in političnega režima. Tam je vzgoja ustvarjanje družbe same, ki se prilagodi razvoju. V Italiji in Rusiji pa je čisto drugače. Drugje, v orientalskih deželah, zlasti na Kitajskem so bile ideje o novi vzgoji prenešene od zunaj bodisi po orientalih samih, po onih, ki so študirali na zapadu, ali pa s pomočjo bogoslužnega in političnega imperializma velikih kolonialnih narodov. Te tuje ideje vplivajo v veliki meri na socialni razvoj v orientalskih deželah in brez dvoma tudi na vzgojo.

Predavatelj oriše različnost odnosov med družbo in vzgojo vsled lege različnih držav. Pravilo naj bo, da je treba ustvariti vzgojo iz narobe katerekoli družbe, s ciljem, da jo obrzdi tako kot je. Razložujemo pa dva različna vpliva na razvoj: ekonomske in socialne potrebe ter religiozne in politične misli, ki grede mnogokrat roko v roko!

Gotovo je, da moralno pojmovanje ni povsod enako in da je velika različnost v delovanju razuma. Bila bi velika zmot, če bi hoteli soditi intelektualno in moralno življenje orientalcov po evropskih in ameriških osnovnih pojmlh. Priznati moramo različnost in ne smemo hoteti unifikacije človeštva na ozemlju, ki ni za to. Bogastvo družbe zavisi od mnogoternosti in variacij svojega razumevanja. Tako ne bo privrelo prihodnje človeštvo na dan z edinstveno univerzalno vzgojo, toda ono bo toliko bolj bogato, v kolikor se bo razlikovalo v svoji pestrosti.

Vsi narodi so dobrodošli v sodelovanju za človeštvo, a še bolj nam bodo, če doprineso svoje moči k temu delu s tem, da ne izgubljajo časa v posnemanju originalnih produktov tujih duševnosti in kulture. Različnost in ne enoličnost naj bo znak prihodnjega človeštva.

Nekaj misli iz referatov priznanih vzgojiteljev na svetovnem pedagoškem kongresu v Nizzi

V preteklih velikih počitnicah se je vršil na solnčni francoski rivieri v Nici šesti svetovni kongres »Mednarodne zveze« za novo vzgojo. Čeravno je že nekaj mesecev preteklo od tedaj, vendar pa zanimanje za ta kongres še ni popustilo, nasprotno, priznani pedagogi najrazličnejših narodnosti se vedno znova pečajo s tistimi problemi, ki jih je obravnaval kongres; še vedno znova se vanje poglobljajo vzgojitelji svetovnega slovesa.

Pedagoške revije raznih evropskih in ameriških držav, kakor tudi držav na Daljnem vzhodu, živo pričajo, da je bil ta svetovni kongres res eden največjih praznikov duha. Zato naj Vam podava še nekaj misli o njem:

Kdor še ni imel prilike, da bi kaj več čital o tem kongresu, bodi na kratko povedano, da predseduje Mednarodni zvezi za novo vzgojo Mrs. Beatrice Ensor, kongresu v Nizzi pa je predsedoval Mr. Paul Langevin, Professeur au Collège de France; Président de la Société française de Pédagogie et de Compagnons de l'Université Nouvelle. Na tem kongresu se nas je zbralo krog 1700 udeležencev iz najrazličnejših krajev širom zemlje. Če povem, da smo bili kongresisti iz 52 držav, je razvidno, kako se je svet zanimal za vsa pereča vprašanja, ki jih je kongres obravnaval.

Izredna prisrčnost je vladala med člani kongresa tako različnih narodnosti in menta-

litete. Nad vse zanimive so bile živahne diskusije, ki so sledile posameznim predavanjem. Kljub tako veliki različnosti se je skušalo doseči neko stališče, kjer naj bi zavladala enotnost. In v tem kontaktu so se različnosti same v sebi nekako razblinile. To so trdili skoro vsi predavatelji, kakor tudi kongresisti vzdradošeni, ker so v tem bratskem duhu našli toliko zadovoljnosti in koristi.

Kar nas je družilo, je bilo gotovo v prvi vrsti to, da smo imeli vsi več ali manj ista čustva, namreč vdanost napram otroku, živo vero v našo vzgojno nalogo, nagnjenje k pedagoškemu raziskavanju, voljo za mednarodno razumevanje, utrujenost sedanjosti in upanje v prihodnost. Bili smo kot ena sama velika družina. Iskreno smo si podali roke prijateljsko, prisrčno smo si stali nasproti: narodi iz vzhoda in oni iz zahoda, oni z juga in oni s severa. Malokdaj in malokje je družilo toliko narodov tako iskreno zaupanje.

Predavali so v angleškem, francoskem, nemškem, japonskem in kitajskem jeziku, vendar je prevladovala angleščina. Tečaji in predavanja so se vršila deloma v Ličeu, deloma v palači Méditerranée. Obe stavbi napravita mogočen vtis na slehernega, oba monumenta pričata o razkošju Nice, ki se po pravici imenuje biser in večna pomlad Francije.

Kongres se je pričel 29. julija s pozdravnim večerom. Zupan g. Jean Médecin, ki ga je spremljala najodličnejša družba mesta Nizze, nas je prisrčno pozdravil v dvoranah vile Masséena. Prihodnji dan je pokrovitelj kongresa profesor Langevin slovesno otvoril kongres v Ličeu v Park Imperialu. Palača so okrasili z najlepšim in najredkejšim cvetjem. Njegov iskren pozdrav je veljal v prvi vrsti vsem kongresistom, ki so prišli z malimi iz-